

Handläggare: Leif Nilsson
Telefon: 08 508 28 700

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-03-06 p 17

Stockholms kommun genom dess exploateringsnämnd ansökan om tillstånd till vattenverksamhet i Bällstaån vid Bromstens industriområde

Remiss från Mark- och miljödomstolen, mål nr 6117-11

Förslag till beslut

1. Tillstyrka ansökan under förutsättning att verksamheten förenas med följande villkor:
 - Inga grumlande arbeten ska ske mellan 1 april och 30 juli.
 - Kontrollprogram för uppföljning/kontroll av grumligheten i ån ska utformas i samråd med både Länsstyrelsen och miljöförvaltningen.
 - Arbetet ska bedrivas så att Naturvårdsverkets riktlinjer för buller NFS 2004:15 innehålls.
2. Ansökan bör kompletteras med uppgifter om hur urschaktade massor ska hanteras
3. Översända beslutet i 15 exemplar till Mark- och miljödomstolen

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen ser positivt på omdaningen av industriområdet till bostadsområde och upprustningen av Bällstaån längs den aktuella sträckan. Det kommer att ha en positiv inverkan på den lokala miljön. Den negativa påverkan kommer från anläggningsfasen. Förvaltningen har bland annat nedanstående synpunkter:

- Inga grumlande arbeten ska ske mellan 1 april och 30 juli.
- Kontrollprogram för uppföljning/kontroll av grumligheten i ån ska utformas i samråd med både Länsstyrelsen och miljöförvaltningen.
- Arbetet ska bedrivas så att Naturvårdsverkets riktlinjer för buller NFS 2004:15 innehålls.
- Ansökan bör komplettera ansökan med uppgifter om hur urschaktade massor ska hanteras

Bakgrund

Stockholms kommun genom dess exploateringsnämnd har ansökt om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken i Bällstaån inom Bromstens industriområde, Spånga.

Enligt programförslag för utveckling av nuvarande Bromstens industriområde utarbetat 2006 och som var ute på samråd 2008 planeras ca 1500 nya lägenheter. Programförslaget ger också möjlighet att bygga ca 25000m² nya lokaler för verksamheter samt ytor för idrottsändamål.

Centralt genom området rinner Bällstaån, en sträcka av ca 740m. I områdets planerade omvandling innefattas upprustning av Bällstaån, anläggande av nya parker samt broar. Bällstaåns totala sträcka från Järfälla genom Stockholm och Sundbyberg är ca 10,5 km. Vattenkvaliteten är idag dålig och ån är ett av Stockholms mest förorenade vattendrag. Vattenflödena är mycket varierande på grund av den stora andelen hårdgjord yta i avrinningsområdet.

Bällstaån bedöms ha måttligt naturvärde i vattenprogrammet för Stockholm 2000 och området omfattas inte av något strandskydd. Vattenmyndigheten har klassat den ekologiska statusen som dålig. Eftersom inga undersökningar av vattendirektivets prioriterade kemiska ämnen hade genomförts vid tiden för klassningen (2009) fick Bällstaåns vatten klassningen god kemisk status.

Enligt nuvarande tillståndsansökan omdanas den aktuella delen av Bällstaån till ett långsträckt park- och entrétråk med en funktion som områdets tänkta mötesplats. Årummet kommer att förstärkas med en ombyggd bredare fåra med flackare slänter upp mot omgivning och grönytor. Det kommer anläggas några grunda dammar för att förstärka vattenmotivet. Det kommer även att anläggas broar för att förbinda åsidorna och ge en sammanhängande grön- och aktivitetsstruktur.

Mark- och miljödomstolen har i en kungörelse, som inkom till miljö- och hälsoskyddsnämnden den 20 januari 2012, angivit att synpunkter på ansökan och miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska inkomma skriftligen till domstolen senast 20 februari 2012. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har begärt och beviljats anstånd med svar till och med den 16 mars 2012.

Förvaltningens synpunkter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kapitlet miljöbalken. Nämnden är tillsynsmyndighet för den miljöfarliga verksamhet som byggandet medför och det är viktigt att exploateringsnämnden samråder med tillsynsmyndigheten i god tid innan verksamheten påbörjas. Miljöförvaltningen samordnar även det kommunövergripande samarbetet kring Bällstaån vilket har som mål att förbättra åns vattenkvalitet. Det innebär att förvaltningen har stort intresse av att den föreslagna vattenverksamheten ger så begränsad påverkan på Bällstaåns vattenkvalitet som möjligt.

Naturvärden/rekreation

Den aktuella sträckan av Bällstaån har idag ett lågt naturvärde till stor del på grund av omgivande industrimark men det bedöms kunna höjas med föreslagna åtgärder. Förvaltningen ser positivt på att ån muddras och att förorenade sediment tas bort. Åtgärderna bidrar också till att öka möjligheterna för att nyttja området för rekreation.

Vattenstatus

Bällstaåns ekologiska status är dålig, inte måttlig som anges i MKB sid 29. Sannolikt kan inte den dåliga vattenkvaliteten i ån förklaras enbart av övergödning utan även av miljöskadliga ämnen. Det innebär att omfattande förbättringar behöver göras till 2021 då vattenförekomsten ska ha uppnått en god ekologisk status enligt EU:s vattendirektiv. Planerade åtgärder bedöms på sikt bidra till en förbättrad status. Detta bedöms gynna både flora och fauna. Risken för spridning av förorening genom diffusa läckage och skred bedöms också minska i och med att förorenade massor tas bort.

Miljöförvaltningen ser positivt på föreslagna åtgärder. Att industriområdet omdanas till ett bostadsområde och park torde kunna påverka vattenkvaliteten positivt. Biotopåtgärder som föreslås genomföras på den aktuella sträckan kan gynna fiskarter som asp och öring och möjliggöra att ån kanske kan återfå en del av sin tidigare fiskfauna. Plantering av träd

och buskar närmast ån som skuggar förbättrar också förutsättningarna för etablering av djurliv.

Grumling av vatten

Det är främst i anläggningsfasen som negativ påverkan på miljön kan förekomma. Det rör t.ex. risk för grumlig av vatten vid muddring vilket också riskerar att sprida föroreningar i nedströms ån.

Särskild hänsyn bör tas till risken för grumling av vatten och spridande av föroreningar. Analyser av sedimentprover från Bällstaån visar på förhöjda halter av vissa metaller, petroleumprodukter och ftalater, vilket troligtvis härrör från industriverksamheten runt ån. Det finns risk vid grumling att främst petroleumprodukterna går ut i vattnet. Erfarenhet från liknande vattenverksamhet vid Annedal, längre nedströms i Bällstaån visar att även metaller som kadmium riskerar komma ut i vattendraget vid muddring.

Grumling av vattnet kan förutom att sprida föroreningar störa fisklek och annat djurliv. Inga grundliga undersökningar av vilka fiskarter och i vilken mängd som de förekommer i Bällstaån har genomförts. Det har dock gjorts en bedömning att i den aktuella sträckan finns spigg och nedströms bl.a. abborre och gädda. Det föreslås i MKB att ingen grumlande verksamhet bör genomföras mellan 1 april och 30 juni. Flera fiskarter kan leka även i juli, därtill den osäkerhet som finns om förekomst av fiskarter gör att miljöförvaltningen förordar att det villkoras i tillståndet att inga grumlande arbeten bör ske mellan 1 april och 30 juli.

Det bör också beaktas att när slänter intill ån blottläggs så kan detta medföra en ökad risk för grumlig vid stora vattenflöden. Det är viktigt att det sker en återplantering av växtlighet så snabbt som möjligt. Det är av vikt att det tidigt klarläggs hur skötsel av området efter genomförda åtgärder ska ske genom t.ex. upprättande av avtal mellan ansvariga aktörer.

Enligt MKB föreslås påverkan av grumligheten i ån kontrolleras och kontinuerligt följas upp genom ett kontrollprogram som godkännes och fastställs av Länsstyrelsen. Miljöförvaltningen anser att ett sådant kontrollprogram bör utformas i samråd med miljöförvaltningen som har tillsyn över 9 och 10 kap. miljöbalken, detta då frågorna på plats är tätt sammankopplade, t.ex. muddring och hantering av massor. Det är av stor vikt att det tidigt i projektet fastställs hur eventuella problem ska hanteras, t.ex. vid häftiga regn och vilka metoder som ska användas för att åtgärda eventuella problem.

Hantering av urschaktade massor

Enligt den tekniska beskrivningen ska förorenade massor köras till deponi. Förundersökningarna i området tyder på att sedimenten är förorenade av både metaller, petroleumprodukter och ftalater. Det finns därför skäl att anta att en stor del av de borttagna massorna kommer att behöva behandlas eller deponeras. Det anges dock ingenstans i tillståndsansökan eller bilagor hur och var massorna är tänkta att hanteras innan de transporteras bort, endast att de bör hanteras på lämpligt sätt. Det är sannolikt att

det kan uppkomma behov av avvattnings av urschaktade massor, lakvattnet bör betraktas som förorenat och hanteras på lämpligt sätt. Miljöförvaltningen anser att sökande bör komplettera ansökan med dessa uppgifter.

Buller

Det planerade arbetet kan komma att medföra buller- och vibrationsstörningar för närboende vid t.ex. pålning, spontning, schaktning och transporter. Arbetet ska bedrivas så att Naturvårdsverkets riktlinjer för buller NFS 2004:15 innehålls. Arbetet bör inte ske utanför helgfri vardag kl 0700-1900. Boende bör informeras i god tid innan arbeten påbörjas. Informationen bör innehålla tidsplaner, förväntade bullernivåer och kontaktinformation till ansvariga. Bullermätningar bör genomföras för att säkerställa att Naturvårdsverkets riktlinjer innehålls och att olägenheter ej uppstår. Även buller från transporter kan uppkomma och transporterna bör planeras så att de medför så liten grad av störning som möjligt.

Problem med damning kan förekomma vid arbeten och transporter. Vid behov bör åtgärder för minimera damning användas, t.ex. vattenbegjutning.

Dagvatten

Upprustningen och saneringen av aktuell sträcka av Ballstaån kommer att gynna den lokala miljön. Det är viktigt att dagvatten hanteras på ett bra sätt i det nya bostadsområdet. Dagvatten från hårdgjorda ytor kan innebära problem eftersom det rör sig om stora avrinningsvolymmer vid kraftig nederbörd som kan föra med sig många olika typer av föroreningar. Infiltration är förmodligen inte lämplig p.g.a. att marken till stora delar består av lera, fokus bör istället ligga på flödesutjämning för att undvika häftiga utflöden av dagvatten till åsträckan.

Slut

Bilaga

Miljökonsekvensbeskrivning ansökan om vattenverksamhet i Ballstaån/Spångaån.